

Kulturdepartementet

Vår dato:

25.04.2018

Hørings svar fra NHO Reiseliv til NOU 2017: 17 På ein søndag?

NHO Reiseliv viser til Kulturdepartementets høring av "NOU 2017: 17 På ein søndag?". Under er NHO Reiselivs høringssvar.

NHO Reiseliv representerer 3000 medlemsbedrifter og er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge. Våre medlemmer spenner fra små familieeide bedrifter til multinasjonale selskaper og opererer i disse bransjene: Servering, overnatting, camping, opplevelser, kulturell og kreativ næring, idrettsarrangementer, destinasjonsselskaper og bilutleie. I 2016 sto reiselivsnæringen for en verdiskaping på over 113 milliarder kroner. Reiselivsnæringen sysselsetter over 160.000 årsverk.

NHO Reiseliv mener det er positivt at Regjeringen har satt ned et utvalg om søndagsåpne butikker. Reiselivet jobber når andre har fri. Mange reiselivsbedrifter har en vesentlig del av sin drift i helgene, mens det kan være mindre besøk i ukedagene. Flere bedrifter har utfordringer med at Norge har strenge regler om søndags- og helgedagsarbeid, både hva gjelder arbeidsmiljøloven og åpningstider. Mange av de ansatte er dessuten studenter eller deltidsansatte, som ønsker å arbeide i helger når arbeidskraftsbehovet er størst, for så å ha arbeidsfri i ukedagene. For å oppnå målet om fortsatt vekst og sesongutvidelse, er reiselivet avhengig av et fleksibelt regelverk.

NHO Reiseliv har to hovedkommentarer til "NOU 2017:17 På ein søndag?":

1. NHO Reiseliv sier nei til all innstramming i regelverket for turiststeder og campingområder. Endringer av regelverket skal ikke føre til innstramminger av åpningstidene for disse. NHO Reiseliv mener at det eneste som kan tilsi at disse unntakene blir opphevet, er at en eventuell ny modell er så vid at disse unntakene blir unødvendige.
2. Vi sier ja til de oppmykingene som skisseres for resten av landet, altså at kvadratmeterbegrensingen som i dag er 100 kvm. økes, og at butikker i alle bransjer under en viss kvadratmeter kan ha åpent på søndager 13-19.

Bakgrunn primærstandpunkt hva gjelder søndagshandel

17. juni 2016 ble det nedsatt et utvalg om søndagsåpne butikker som fikk i oppgave å vurdere gjeldende regulering av åpningstidene på søn- og helligdager og eventuelt foreslå endringer. Utvalgets utredning var klar 14. desember 2017. Utvalget skriver innledningsvis at det ser behovet for å gjøre noe med reglene, men konstaterer også at det etter høringen i 2015 ikke vil er flertall i befolkningen eller Stortinget for de mest ytterliggående forslagene: full liberalisering eller innstramming av åpningstidene.

NHO Reiseliv leverte høringssvar til høringen "Forslag om endringer i helligdagsloven for å tillate søndagsåpne butikker" i 2015, og har samme primærstandpunkt i dag som den

gang; NHO Reiseliv mener at innføring av en generell bestemmelse i loven om søndagsåpne butikker, vil være en forenkling og avbyråkratisering sammenlignet med dagens regelverk. Ved at det blir en generell tilgang, fremfor dagens regelverk hvor det er unntaksbestemmelser, gjør det mer forutsigbart for bedriftene. NHO Reiseliv har også presentert sitt standpunkt til utvalget ved politisk rådgiver Ole Michael Bjørndal 25. april 2017.

Utvalget skisserer fire ulike modeller som mulige endringsforslag, og et flertall av utvalget anbefaler Kulturdepartementet å forslå følgende løsning for Stortinget (modell 2). Denne modellen legger opp til følgende:

- Flere butikker får en arealgrense på 150 m² slik som bensinstasjonene. Det gjelder kiosker og dagligvarebutikker (opp fra 100 m²) og butikker som selger husflids- og suvenirvarer.
- Alle butikker på 150 m² eller mindre lov til å holde åpent på vanlige søndager mellom kl. 13 og 19 og på andre påskedag og andre pinsedag. Samtidig blir unntaka for campingplasser og hagesenter oppheva.
- Unntaket for typiske turiststeder ført videre med departementet som forvalter, men slik at også butikkene på turiststedene må holde stengt på langfredag, første påskedag, 1. mai, 17. mai og første juledag.

NHO Reiseliv ser med interesse på utvalgets arbeid, og er positive til liberaliseringene som diskuteres. NHO Reiseliv vil, dersom man skal endre dagens regelverk, primært støtte utvalgsmedlemmene som anbefaler modell 3, som gir alle utsalgssteder på 200 m² eller mindre, frie åpningstider, opphever turistunntaket og gir samme regler over hele landet. NHO Reiseliv mener også at det er mulig, som utvalget beskriver, å kombinere elementer fra modell 3 med modell 2.

Utdypende argumentasjon angående typiske turiststeder

Utvalget drøfter utfordringer med dagens regelverk knyttet til unntaksregelen for typiske turiststeder, og setter opp fire ulike alternativer til endringsforslag. NHO Reiseliv synes det er positivt med de liberaliseringer som utvalget legger opp til, men mener samtidig at eventuelle endringer av regelverket skal ikke føre til innstramminger av åpningstidene for enkelte steder av landet. NHO Reiseliv mener at det eneste som kan tilsi at unntaket for typisk turiststed blir opphevet, er at en eventuell ny modell er så vid at turistunntaket kan oppheves, slik utvalget skriver under alternativ 1, s.65. Modell 3 er i så måte en god modell.

NHO ser Reiseliv med bekymring på at steder som i dag har fått godkjent "typisk turiststed" risikerer å miste denne godkjenningen med nytt regelverk, slik utvalget skisserer at 27 ulike steder vil gjøre med alternativ 4; at man endrer vurderingskravene til å være basert på at kun kommuner som ligger innenfor virkeområdet distriktrettet investeringsstøtte får beholde turiststatusen.

Det er også grunn til å merke seg det utvalget selv skriver:

Utvalet spurde også kommunane korleis det ville slå ut om unntaket for turiststader blei oppheva. Utvalet bad kommunane skilje mellom konsekvensane for ulike grupper, sjå tabell 5.5. Eit klart fleirtal av kommunane som svarte, meinte at oppheving ville vere negativt for innbyggjarar, hyttefolk osv. Dette samsvarer med inntrykket utvalet har frå representantar for turiststadene:

Marknaden lokalt har tilpassa seg, og dei søndagsopne butikkane er populære hos både tilreisande, hyttefolk og fastbuande.

NHO Reiseliv vil advare mot å utforme et nytt regelverk som innskrenker eller fjerner eksisterende rettigheter for typiske turiststeder, og vil bemerke at signalene fra kommunene som utvalget har spurt tilsier at mer liberale åpningstidsregler generelt i Norge vil forholde seg uproblematisk.

NHO Reiseliv registrerer at utvalget foreslår endringer av regelverket som vil føre til innstramminger av åpningstidene for enkelte steder av landet, særlig gjelder dette turiststeder og campingplasser som har butikker over 150 kvadratmeter. Som nevnt over, er NHO Reiseliv uenig i dette. Dersom dette likevel gjennomføres, mener NHO Reiseliv at det er uheldig om regelverket utformes slik at det vil kreve store kostnader for butikker på turiststeder eller campingplasser å bygge om det som tidligere var en lovlig butikk til 150 kvm dersom utsalgsstedet fortsatt ønsker å holde åpent på søndag.

NHO Reiseliv er uenig i forslaget om at typiske turiststeder må holde stengt "Langfredag, første påskedag, 1. mai, 17. mai og første juledag". Dette er, med unntak av 17.mai, typiske dager hvor folk benytter hytter og skibakker, og det er fornuftig å bevare muligheten for å holde åpent også her. Det er også vanlig at folk flytter på seg ofte i de ulike høytidsdagene. Å bevare muligheten for å handle også på disse dagene vil være klokt.

Norge er også blitt et samfunn men mange trosretninger og kulturer. NHO Reiseliv ser ingen spesiell grunn til at disse dagene skal skjermes ekstra når man først mener at det er fornuftig å gi en generell adgang til å holde åpent på både vanlig søndager og andre helligdager.

Reiselivet er i vekst, og en måte reiselivet vokser på er gjennom destinasjonsutvikling og utvidelse av sesong. Når de besøkende kommer så ønsker de at det skal være åpent. Og naturlig nok må et sted først være åpent for at besøkende skal komme. Under Stortingets behandling av reiselivsmeldingen i 2017 ba et enstemmig Stortinget regjeringen om å utarbeide en strategi for utvidelse av reiselivsnæringens sesong i samarbeid med reiselivsnæringen. Skal en slik sesongutvidelse være mulig må utsalgsstedene ha muligheten til å holde åpent på andre tider av året enn hva vi forstår som høysesong i dag. Vi vil derfor advare mot et regelverk som legger opp til utvidelser av åpningstidene på søn- og helligdager i kun noen av årets måneder.

Søkeinstans typisk turiststed

Utvalget legger også opp til at det fremover er departementet som skal avgjøre om en søknad om typisk turiststed innvilges. Om en ny modell blir så vid at unntaket fjernes, blir dette overflødig. Men om unntaket for typisk turiststed skal videreføres, mener vi at forvaltningen kan beholdes hos fylkesmannen, som har bedre kjennskap til lokale forhold. Men det bør samtidig etterstrebes et mål om likebehandling av søkerkommuner uavhengig av hvor i landet man er. Derfor bør departementet i samarbeid med de ulike fylkesmennene utvikle en søknadsprosess og saksbehandling som er mer standardisert, og man bør også etterstrebe klarere retningslinjer overfor fylkene klarere retningslinjer for saksbehandling.

Campingplassunntaket

NHO Reiseliv vil understreke at camping er en del av reiseliv, og er en stadig mer populær ferieform. Camping er en bransje i vekst som satser sterkt på kvalitet, opplevelser og nye kundegrupper. Campingbedriftene bidrar til stor verdiskaping lokalt og regionalt. Når utvalget derfor skriver at også andre unntak er viktige for reiselivet, og nevner "bensinstasjonar, kioskar/små daglegvarebutikker, lokale husflids- og suvenirvarer og produksjonsstader som er tilrettelagde for turisme", så burde også camping-unntaket også vært nevnt.

I forbindelse med unntaket for campingplasser, gjelder samme primærstandpunkt som for typiske turiststeder: eventuelle endringer av regelverket skal ikke føre til innstramminger av åpningstidene for enkelte steder av landet, og det eneste som kan tilsi at unntaket campingplasser blir opphevet, er at en eventuell ny modell er så vid at turistunntaket kan oppheves, slik utvalget skriver i alternativ 1, s.65.

Vennlig hilsen

NHO Reiseliv

Kristin Krohn Devold
Administrerende direktør

Ole Michael Bjørndal
Politisk rådgiver